

[Nielsen Mann.]

i Øjeblikket, men det staar for mig saadan, at i Forhold til de løse Laan, Veksellaan eller lignende, vil ogsaa Laan i Jydsk Landhypothekforening være en Fordel for de Folk, der her er Tale om. Derfor ønsker jeg, at Ministeren benytter Bemyndigelsen ifølge den gældende Lov eller ifølge den Lov, der her foreligger Forslag om, saa snart Ministeren mener det forsvarligt at aabne for saadanne Udlaan.

Jeg er enig med Ministeren i, at naturligvis maa der tages alle skyldige Hensyn, at der kan være Betæneligheder, og at der er forskellige Ting, der her maa tages i Betragtning. Men jeg er ikke enig med det ærede Medlem, som talte for Det konservative Folkeparti (Stein), i, at der har været en overdreven Laangivning til Landbruget. Der er ikke nogen overdreven stor Gæld i Landbruget; hvad der er, er daarlige Forrentningsvilkaar for Landbruget. Hvis man sammenligner Landbruget med andre Erhverv, kan man vist ikke sige, at det er særlig gældbundet. Man kan sige, at det for Øjeblikket har en daarlig Forrentning, men det er to helt forskellige Ting, og hvis det ærede Medlem vil hjælpe til med at skabe bedre Forrentningsvilkaar for Landbruget, skal han ikke mangle mit Partis Medvirkning i saa Henseende. Jeg ser saaledes paa det, at ved det Skel, der sættes her med Hensyn til Udlaan til Landbrugsejendomme og til andre Grundejendomme, bliver der en Særstilling for Landbruget, en Særstilling, som ikke virker tiltalende, men tværtimod virker frastødende paa mig. Man kan ikke med Rette betragte Landbrugerne som en Kaste, der har været letsindig med Hensyn til Gældsstiftelse. Det er umaadelig vanskelige Vilkaar, det har levet under med Hensyn til Forrentning af Gælden. Jeg synes, at Landbrugerne har baaret de vanskelige Vilkaar paa en saadan Maade, at enhver maa tage Hatten af for dem og respektere, at de, saa vidt som det overhovedet har været muligt, har betalt Renten af den Gæld, der er stiftet. Der er altsaa en principiel Forskel i Opfattelsen mellem det ærede Medlem og mig. Jeg ønsker, at Landbruget stilles ganske paa samme Maade som andre Erhverv, ogsaa med Hensyn til Muligheden for at stifte Laan.

Stein: Det er jo sjældnere, at den højtærede Minister og jeg er paa samme Linie, men jeg kan kun udtale min Tilfredshed med de Udtalelser, som i Dag er fremsat af den højtærede Minister, og som i Virkelig-

heden i det hele og store falder sammen med min Betragtning. Det er maaske for de fleste et lille Lovforslag, der her foreligger, men det, der ligger bag, vedrører Principper og Forhold af overordentlig stor Rækkevidde. Jeg forstaar meget vel de Vanskeligheder, den højtærede Minister har været ude for under Tilrettelæggelsen af det, det her drejer sig om, og naar jeg havde ønsket en anden Løsning af Sagen, hænger det sammen med min Betragtning i Almindelighed over for Realkreditte i By og paa Land. Jeg mener, at en anden Løsning vilde have skabt renere Linier. Men jeg forstaar meget vel, at det ikke har været muligt at naa til en anden Løsning.

Det ærede 5te Medlem for 6te Kreds (Nielsen Mann) gjorde nogle Bemærkninger til mig i Anledning af de Udtalelser, jeg fremsatte angaaende Laan til Landejendomme. Ja, det afhænger vel af, hvordan man ser paa det, om man vil sige, at Landbruget har laant for yderligt eller ikke. Jeg ønsker ikke paa nogen som helst Maade at kritisere Landbrugets Dispositioner, men det forekommer mig, at Forholdene i den Periode, vi i Øjeblikket gennemlever, viser som noget uomtvisteligt, at Landbruget er kommet saa højt op i sin Laantagning, at det i allerhøjeste Grad slaar tilbage paa Bedrifterne og paa Forrentningen. Nu siger det ærede Medlem, at det springende Punkt er de daarlige Forrentningsvilkaar. Men hvad vil det sige, de daarlige Forrentningsvilkaar? Vilkaarene er nu engang saaledes, som Pengemarkedet vurderer de enkelte Panter eller Omraader af Panter, og naar det ærede Medlem siger, at han ønsker at komme ind under de samme Vilkaar som andre Laantagere, hvilket jeg maa forstaa saaledes: at komme ind under de samme Vilkaar som Byernes Laantagere, saa maa man forstaa, at Vilkaarene afhænger af Forholdene, og der er nu engang Forskel mellem Land og By. For Byernes Vedkommende er Panterne og Panternes Udbytte i ganske anderledes Grad haandgribelige og til enhver Tid mere overskuelige, end Tilfældet er for Landbrugsejendommenes Vedkommende, og Betæneligheden ved at gaa til en vidtgaende Laangivning i Landejendomme paa sekundær og senere Prioritet beror paa to Ting. For det første paa dette, at Landbruget til en vis Grad er en Konjunkturforretning, afhængig af, hvorvidt Priserne paa Verdensmarkedet stiger eller falder. Derfor maa man altid — og det er vel der, at Landbruget maaske har forsyndet sig noget — i sin Virksomhed og i sin Laantagning regne med et vist